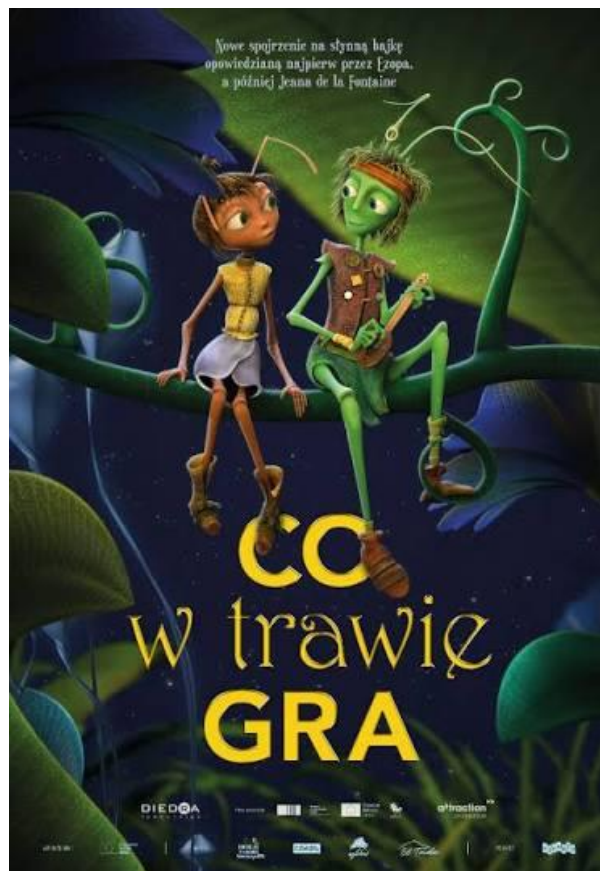

PRZEWODNIK DLA NAUCZYCIELA

Temat prelekcji: KAŻDY Z NAS JEST INNĄ RYBKĄ/MRÓWKĄ ;) JAK STWORZYĆ KLASĘ, W KTÓREJ KAŻDY CZUJE SIĘ WAŻNY?

Filmy: *Pan Ryba* (reż. Ricard Cussó, 2026) / alternatywnie: *Co w trawie gra* (reż. Luka Rukavina, 2023)

Grupa odbiorców: klasy I-III szkoły podstawowej

O filmach

Obie animacje wykorzystują atrakcyjną dla dzieci konwencję przygodową do rozmowy o funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej. Pokazują, że różnice między ludźmi nie są przeszkodą, lecz mogą stać się źródłem siły całej społeczności. Centralnym motywem jest budowanie relacji opartych na zaufaniu, współpracy i wzajemnym szacunku. Filmy odpowiadają możliwościom rozwojowym uczniów klas I-III, ponieważ przedstawiają sytuacje bliskie codziennemu życiu dziecka. „Pan Ryba” porusza więcej wątków i niektóre zachowania bohaterów mogą wymagać krótkiego komentarza

nauczyciela, natomiast „Co w trawie gra” wyróżnia się bardziej klarownym przesłaniem dotyczącym współpracy i poczucia wspólnoty.

REKOMENDACJA ZEF - *Pan Ryba*

Pan Ryba to familijna historia, oparta na popularnym cyklu książek obrazkowych dla dzieci, która w przystępny i ciepły sposób opowiada o przyjaźni, odwadze oraz akceptacji różnic. Podążamy za przygodami dość gburowatego Pana Ryby oraz małej, gadatliwej i odważnej Isi – konika morskiego. To dynamika przypominająca znane duety animacji, tak jak np. Shrek i osioł czy Nemo i Dory. Produkcja kierowana jest przede wszystkim do najmłodszych widzów, choć - jak się wydaje - może z łatwością zainteresować także nieco starsze dzieci, już jednak bez wyraźnego ukierunkowania dydaktycznego.

Film ma charakter bezpieczny emocjonalnie: nie zawiera scen drastycznych ani treści mogących wywołać silny dyskomfort, a ewentualne napięcia mają raczej przygodowy charakter. Twórcy postawili przede wszystkim na humor sytuacyjny, wynikający z relacji pomiędzy dwójgiem głównych bohaterów.

Narracja filmu jest klasyczna i tym samym bardzo przewidywalna — opiera się modelowo na schemacie opisanym w Morfologii bajki W. Proppa (przywodzi tym samym na myśl takie klasyki animowane jak Shrek czy Gdzie jest Nemo?), co zapewnia czytelność fabularną. Animacja jest wciągająca, dość klasycznie prowadzona i atrakcyjna wizualnie. Często mruga do dorosłych, cytując znane filmy (np. Mean Girls) lub powtarzając znane starszym widzom gatunkowe konwencje (filmu detektywistycznego). Głównym tematem opowieści jest przełamanie niechęci Pana Ryby do wszystkich podwodnych istot i dopuszczenie siebie do innych. Poruszane są wątki chęci niesienia bezinteresownej pomocy, naprawiania wyrządzonych szkód, siły spełniania marzeń, pracy zespołowej oraz prawdziwego znaczenia bycia liderem. Tematów jest sporo i nie wszystkie są w pełni rozwinięte, co daje czasem wrażenie natłoku i sprawia, że opowieść bywa mniej klarowna. Wątpliwość budzą niektóre wątki związane z ambiwalencją moralną postaci na ekranie: hipnoza zastosowana przez cuddle fish, niezrozumiałe motywy strachu ojca Pana Ryby, zmienność różowych delfinów.

Wdzięcznie poprowadzony zostaje za to wątek osvajania obaw Isi, dotyczących bliskiej perspektywy posiadania rodzeństwa – wydaje mi się on jednocześnie lekko kreślony, jak i potencjalnie bliski młodemu widzowi.

Pan Ryba podkreśla wartość przyjaźni, współpracy, pomocy, odpowiedzialności. W ciekawej, wciągającej, kolorowej historii pokazuje, że w imię wyższego dobra (rodziny, społeczności, spokoju, akceptacji) można odnaleźć w sobie siłę, zmienić się, przekraczać swoje ograniczenia czy zawałczyć z lękami. Choć rytm opowieści jest nierówny, poruszonych wątków może wydawać się za dużo lub mogą być niezrozumiałe (jak przemiany różowych delfinów czy postawa ojca Pana Ryby), to całość jest atrakcyjna dla małych widzów i ma niewątpliwie potencjał edukacyjny; seans może być punktem wyjścia do rozmów w sferze wychowawczej (o właściwych i niewłaściwych postawach oraz wartościach), poznawczej (bogactwo biologiczne oceanu, egzotyczne stworzenia wodne) czy zajęć plastycznych (ćwiczenia praktyczne inspirowane światem przedstawionym w filmie). W ogólnym rozrachunku: jest to pozycja atrakcyjna i przyjemna, chociaż czasami gubiąca się w nadmiarze własnych pomysłów. Produkcja spełnia funkcję familijnej rozrywki, sprzyjającej wspólnemu odbiorowi. W związku z niewielką obecnością treści problematycznych, przyjaznym tonem oraz dostępnością dla młodszych widzów można przyznać znak jakości dla filmu bezpiecznego i odpowiedniego dla dzieci.¹

REKOMENDACJA ZEF - *Co w trawie gra*

Film oparty na słynnych bajkach o ponadczasowej i uniwersalnej wymowie; Cykada i mrówki - Ezopa i Konik polny i mrówka - Jeana de la Fontaine. Mrowisko i łąka w filmie *Co w trawie gra* to dwie, pozornie nieprzystające do siebie, przestrzenie. Perypetie bohaterów dowodzą jednak, że mimo różnic można otworzyć się na współpracę i wspólnie coś tworzyć zamiast niszczyć, a muzyka może stać się pomostem łączącym różne światy. Opowieść o leniwym pasikoniku i pracowitej mrówce przypomina, że stereotypy oraz nieufność prowadzą do konfliktów, przekonuje, że inny nie znaczy gorszy, a dzięki różnorodności życie jest ciekawsze i bogatsze. W finale, za sprawą królowej mrówek, wybrzmiewa przesłanie, że ściany mrowiska nie mogą oddzielać od innych społeczności, a cenne są takie wartości, jak: przyjaźń, prawdomówność, jedność, wiara we wspólnotę, wierność pasjom. Film jest zgrabną ilustracją powiedzenia Muzyka łagodzi obyczaje. To właśnie muzyka, uprawiana przez beztroskie świerszcze, jest dla mrówki Antoniny, wychowanej w etosie pracy, prawdziwym

¹ *Pan Ryba*, „Zespół Edukatorów Filmowych”, 2026, <https://zef.org.pl/pan-ryba/> [dostęp: 20.07.2026].

powołaniem. Bohaterka przekonuje widzów, że warto słuchać wewnętrznego JA, warto iść za tym co w duszy gra, wierzyć w siebie i swoje możliwości. Animację można wykorzystać w edukacji polonistycznej jako współczesny kontekst, nawiązujący do bajki, którą opowiedział najpierw w antyku Ezop, a później w XVII wieku Jean de la Fontaine. Czytelny scenariusz i klarowne dialogi pozwalają na śledzenie i zrozumienie opowiadanej historii nawet najmłodszym dzieciom. Co w *trawie gra* można polecić rodzicom, wprowadzającym swoje dzieci we wspólne oglądanie filmów w kinie, bowiem nie ma tu treści traumatyzujących, a sam rodzaj animacji może kojarzyć się dzieciom z produkcjami telewizyjnymi tematycznych kanałów dla najmłodszych.²

Dlaczego wybraliśmy te filmy?

Pierwsze lata nauki szkolnej są kluczowe dla budowania relacji w klasie i rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych. Oba filmy pomagają rozmawiać o akceptacji różnic, odpowiedzialności za atmosferę w grupie oraz o tym, że każdy uczeń może wnieść do klasy coś wartościowego. Tematy te są zgodne z potrzebami współczesnej szkoły, która wzmacnia dobrostan dzieci, przeciwdziała wykluczeniu i rozwija umiejętność współpracy. Film staje się punktem wyjścia do praktycznej rozmowy o codziennych sytuacjach klasowych.

Cele wychowawcze zajęć

Po zajęciach uczeń/uczennica:

- dostrzega wartość różnorodności i rozumie, że każdy członek klasy wnosi do niej swoje mocne strony.
- okazuje większą empatię wobec osób różniących się od większości.
- potrafi wskazać zachowania budujące poczucie przynależności do klasy.
- rozumie znaczenie współpracy i wzajemnej pomocy w osiąganiu wspólnych celów.
- bierze większą odpowiedzialność za atmosferę panującą w grupie.
- wzmacnia poczucie własnej wartości oraz szacunek wobec innych.

Kompetencje rozwijane podczas zajęć

- empatia;

² *Co w trawie gra*, „Zespół Edukatorów Filmowych”, 2026, <https://zef.org.pl/co-w-trawie-gra/> [dostęp: 20.07.2026].

- komunikacja;
- współpraca;
- odpowiedzialność;
- rozwiązywanie prostych konfliktów;
- poczucie przynależności do grupy;
- samoświadomość;
- poczucie sprawczości;
- otwartość na różnorodność.

Powiązanie z podstawą programową

- rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych uczniów/uczennic;
- kształtowanie postaw szacunku, odpowiedzialności i współpracy;
- budowanie relacji sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi dziecka;
- doskonalenie komunikacji i współdziałania w grupie;
- kształtowanie otwartości wobec innych osób oraz poszanowania ich godności.

Powiązanie z kierunkami polityki oświatowej państwa 2026/2027

- **Tworzenie szkoły wspierającej i przyjaznej rozwojowi ucznia/uczennicy.:** Lekcja wzmacnia klimat klasy oparty na bezpieczeństwie, współpracy i wzajemnym szacunku.
- **Kształtowanie postaw prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.:** Uczniowie/uczennice uczą się odpowiedzialności za relacje oraz dobro wspólnoty klasowej.
- **Rozpoznawanie potrzeb dzieci i zapewnianie wsparcia każdemu uczniowi/uczennicy.:** Film pomaga rozmawiać o dostrzeganiu potrzeb osób wycofanych, nieśmiałych lub odmiennych.
- **Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci oraz przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej.:** Zajęcia rozwijają empatię, ograniczają zachowania wykluczające i wzmacniają poczucie przynależności.

Pytania do rozmowy po seansie

1. Co sprawia, że w klasie czujemy się bezpiecznie i ważni?
2. Czy każdy musi być taki sam, aby należeć do grupy?
3. Jak możemy pomóc osobie, która czuje się samotna?

4. Który bohater najbardziej się zmienił i dlaczego?
5. Co możemy zrobić już jutro, aby nasza klasa była bardziej życzliwa?

Dlaczego ten temat jest ważny dla współczesnych uczniów/uczennic?

Uczniowie/uczennice klas I-III dopiero uczą się funkcjonowania w nowej społeczności i budowania trwałych relacji rówieśniczych. To właśnie na tym etapie kształtują się postawy wpływające na atmosferę klasy, poczucie bezpieczeństwa i gotowość do współpracy. Rozmowa o różnorodności, wzajemnym szacunku i odpowiedzialności za grupę pomaga zapobiegać wykluczeniu oraz rozwija empatię. Oba filmy pokazują, że każdy ma swoje mocne strony i że wspólnota staje się silniejsza wtedy, gdy potrafi je dostrzec i wykorzystać. Temat odpowiada celom szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych oraz wspiera rozwój kompetencji społecznych niezbędnych zarówno w edukacji, jak i w codziennym życiu.

Powiązanie celów wychowawczych z podstawą programową i kierunkami polityki oświatowej 2026/2027

Film: *Pan Ryba* / alternatywnie: *Co w trawie gra*

Temat prelekcji: KAŻDY Z NAS JEST INNĄ RYBKĄ/MRÓWKĄ ;) JAK STWORZYĆ KLASĘ, W KTÓREJ KAŻDY CZUJE SIĘ WAŻNY?

Poniższa tabela pokazuje, w jaki sposób zaproponowane cele wychowawcze wpisują się w założenia podstawy programowej kształcenia ogólnego dla klas I-III oraz kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027.

Cel wychowawczy	Powiązanie z podstawą programową	Powiązanie z kierunkami polityki oświatowej 2026/2027
Rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych uczniów.	Rozwój emocjonalny i społeczny, rozpoznawanie emocji, budowanie relacji oraz funkcjonowanie w grupie.	Kierunek 6. Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych.
Kształtowanie postaw szacunku,	Szacunek wobec innych, odpowiedzialność za wspólne działania,	Kierunek 2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich

odpowiedzialności i współpracy.	współpraca i wzajemna pomoc.	i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.
Budowanie bezpiecznego, przyjaznego i wspierającego środowiska szkolnego.	Budowanie relacji sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi dziecka oraz uwzględnianie potrzeb każdego ucznia.	Kierunek 1. Wspieranie przedszkoli i szkół we wdrażaniu zmian wynikających z Reformy26. Kompas Jutra, ukierunkowanych na tworzenie szkoły wymagającej, wspierającej i przyjaznej rozwojowi ucznia. oraz Kierunek 5. Rozpoznawanie potrzeb dzieci i młodzieży z wykorzystaniem oceny funkcjonowania w środowisku przedszkolnym i szkolnym. Wspieranie przedszkoli i szkół w zakresie współpracy z rodzicami, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i wychowania w celu zapewnienia spójności i skuteczności wsparcia udzielanego każdemu dziecku.
Wzmacnianie dobrostanu psychicznego dzieci oraz poczucia przynależności do grupy.	Rozwijanie poczucia bezpieczeństwa, przynależności do wspólnoty klasowej i odpowiedzialności za grupę.	Kierunek 6. Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych.
Przeciwdziałanie wykluczeniu, stereotypizacji i zachowaniom raniącym innych.	Poszanowanie godności drugiego człowieka, empatia, otwartość wobec różnorodności oraz budowanie relacji.	Kierunek 6. Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. oraz Kierunek 2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw obywatelskich i prospołecznych.
Rozwijanie umiejętności komunikacji, rozwiązywania problemów i współdziałania w zespole.	Komunikacja, współpraca, rozwiązywanie problemów i odpowiedzialne uczestnictwo w działaniach grupowych.	Kierunek 8. Wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów poprzez promowanie kształcenia interdyscyplinarnego i pracy projektowej oraz wykorzystywanie oceniania kształtującego i informacji zwrotnej w pracy z uczniem.